

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.: (044) 226-24-45, факс: (044) 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,
Код ЄДРПОУ 37567866, реєстраційний рахунок 3521301578737 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

06.04.16 № 1724/010-16/57

На № 11/10-599 від 18.03.2016

**Голові Верховної Ради України
Гройсману В. Б.**

Про результати розгляду
депутатського запиту народних
депутатів України щодо відселення
дітей із зони воєнних дій

Шановний Володимире Борисовичу!

Міністерство соціальної політики розглянуло депутатський запит народних депутатів України (Дубневича Я. В. та інших), оголошений на засіданні Верховної Ради України 18.03.2016, щодо відселення дітей із зони воєнних дій на безпечні території України та повідомляє.

Відповідно до доручення Прем'єр-міністра України А. Яценюка від 24.01.2015 № 25 щодо вжиття вичерпних заходів щодо перевезення дітей із Донецької та Луганської областей до безпечних районів і тимчасового розміщення у придатних для життя приміщеннях, за згодою їхніх батьків, утворено координаційну групу при Мінсоцполітики, визначено координаторів від регіонів із зазначеного питання.

При цьому Мінсоцполітики забезпечує взаємодію відповідних органів виконавчої влади Донецької та Луганської областей з іншими регіонами України, в які вивозять дітей, вживає відповідних заходів щодо захисту дітей, переміщених із зазначених територій, зокрема, дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей із сімей, які опинились у складних життєвих обставинах.

Мінсоцполітики проводяться заходи щодо вдосконалення законодавства України з питань захисту дітей в умовах збройного конфлікту.

Урядом прийнято рішення, що унормовують соціальний захист внутрішньо переміщених дітей (інформаційні матеріали додаються).

Питання стосовно виконання вимог законодавства щодо захисту прав дітей, які опинилися в зоні воєнних дій, перебуває на постійному контролі Мінсоцполітики.

Відповіді народним депутатам України надано окремими листами.

Додаток: на 4 арк.

З повагою

Міністр

П. Розенко
Апарат
Верховної Ради України
85683
11.04.2016 09:20

**Інформаційні матеріали
щодо вжиття заходів стосовно відселення дітей, які опинилися
в зоні воєнних дій, на безпечні території України**

На початок проведення антитерористичної операції в Донецькій та Луганській областях проживало понад 1 млн дітей. Із них понад 14,5 тис. є дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, з яких близько 12 тис. дітей були охоплені сімейними формами виховання, а 2 593 дитини перебували у 71 закладі системи освіти, охорони здоров'я та соціального захисту населення.

Станом на жовтень 2014 року із закладів, розташованих у районі проведення антитерористичної операції, евакуйовано понад 1 600 дітей, переважна більшість яких має статус сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування.

Попри це в районі проведення антитерористичної операції залишились дитяче відділення Ровеньківського обласного будинку-інтернату для людей з особливими потребами (27 дітей) та Краснодонський обласний дитячий будинок-інтернат Луганської області (80 дітей).

Після загострення ситуації на сході України, зокрема, й у зв'язку з обстрілом Маріуполя, Міністерством соціальної політики активізувало заходи з евакуації дітей із Донецької та Луганської областей.

На виконання пункту 8 доручення Прем'єр-міністра України А. Яценюка від 24.01.2015 № 25 за результатами засідання Оперативного штабу від 24 січня 2015 року щодо вжиття вичерпних заходів із перевезення дітей з Донецької та Луганської областей до безпечних районів і тимчасового розміщення в придатних для життя приміщеннях, за згодою їхніх батьків, відповідно до наказу Мінсоцполітики від 25.01.2015 № 51 утворено координаційну групу з питань перевезення дітей із Донецької та Луганської областей під головуванням заступника Міністра з питань європейської інтеграції С. Устименка.

Крім того, обласними державними адміністраціями визначено координаторів від регіонів з питань перевезення дітей з Донецької та Луганської областей та їх тимчасового розміщення в придатних для життя приміщеннях і перелік установ та закладів (всього 275, із яких 156 – заклади системи освіти, 48 – системи охорони здоров'я, 37 – системи соцполітики, 34 – заклади оздоровлення та відпочинку усіх форм власності), в яких можуть бути розміщені 15 176 дітей.

Цю інформацію доведено до відома місцевих органів виконавчої влади Донецької та Луганської областей. Відомості щодо можливостей розміщення евакуйованих дітей на території, підконтрольній українській владі, були розміщені на офіційному сайті Мінсоцполітики.

У січні – березні 2015 року завдяки зусиллям місцевих органів виконавчої влади Донецької та Луганської областей вивезено 2 593 дитини до інших областей України і безпечних районів Донецької та Луганської областей (серед них 280 – із різних закладів соціального захисту та інтернатних закладів). Вивезення дітей було проведено за згодою батьків.

Відповідно до статті 242 Цивільного кодексу України батьки є законними представниками своїх малолітніх та неповнолітніх дітей. Також законним

представником дитини у випадках, встановлених законом, може бути інша особа, у тому числі опікун, піклувальник, прийомні батьки, батьки - вихователі.

Статтею 150 Сімейного кодексу України передбачені обов'язки батьків щодо виховання та розвитку дитини. Зокрема, саме батьки зобов'язані піклуватися про здоров'я дитини, її фізичний, духовний та моральний розвиток. Крім цього, батьки мають переважне право перед іншими особами на особисте виховання дитини, на вибір форм та методів виховання, крім тих, які суперечать закону, моральним засадам суспільства.

Також статтею 154 зазначеного Кодексу батькам надано право на самозахист своєї дитини.

Статтями 6, 19 Конституції України визначено, що органи державної виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Тобто жодний орган державної влади не має повноважень без дозволу батьків самостійно вирішувати питання щодо місця проживання, перебування дитини, яка виховується в сім'ї, якщо цього не вимагають норми закону у зв'язку з обмеженням батьківських прав.

За статистичними даними, на 31.12.2015 на первинному обліку служб у справах дітей Донецької та Луганської обласних державних адміністрацій числилась 6 141 дитина-сирота і дитина, позбавлена батьківського піклування, із них у сім'ях опікунів та піклувальників виховується 4 554 дитини, в 33 дитячих будинках сімейного типу та 203 прийомних сім'ях у Донецькій області – 557 дітей і в 13 дитячих будинках та 96 прийомних сім'ях в Луганській області – 262 дитини, в інтернатних закладах – 768 дітей.

Станом на 25.03.2016, за оперативними даними обласних, Київської міської державних адміністрацій, обліковано понад 2 тис. дітей, переміщених із територій Донецької та Луганської областей в інші регіони України, серед яких 1 610 – діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, 582 дитини, які прибули без супроводження законними представниками.

Найбільше дітей зазначених категорій взято на облік у Донецькій, Дніпропетровській, Запорізькій, Київській, Луганській і Харківській областях.

Згідно зі статтею 11 Закону України „Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб” місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень забезпечують надання у тимчасове користування внутрішньо переміщеним особам житлового приміщення або соціального житла, придатного для проживання, за умови оплати зазначеними особами відповідно до законодавства вартості житлово-комунальних послуг, а також надання у разі необхідності внутрішньо переміщеним особам медико-психологічної допомоги.

Місцевими органами державної влади Донецької та Луганської областей за участю громадських і благодійних організацій організовано постійне виявлення та вивезення сімей з дітьми, дітей без супроводження законними представниками, а також проводиться роз'яснювальна робота з батьками щодо можливості (в екстремальних умовах і за необхідності) вивезення дітей на безпечні території України за їхньою згодою.

Додатково інформуємо, що за 2015 рік підготовлено 898 працівників для надання першої психологічної допомоги сім'ям внутрішньо переміщених осіб.

Із початку 2016 року соціальними послугами, спрямованими на забезпечення психологічної реабілітації, наданими центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, охоплено 29 222 внутрішньо переміщені сім'ї, у яких виховується 28 071 дитина.

За сприяння спеціалістів центрів задоволено потреби 41 161 сім'ї, а саме: відновлено або переоформлено соціальні виплати, забезпечено тимчасовим житлом, продуктами харчування та гуманітарною допомогою, працевлаштуванням тощо. Триває робота із 12 945 сім'ями.

Завдяки зусиллям Мінсоцполітики у 2015 році виїхало на оздоровлення та реабілітацію в межах України 26 165 внутрішньо переміщених дітей, які постраждали під час збройного конфлікту, за кордон – 7 345 дітей із різних регіонів України.

Питання щодо соціально-правового захисту дітей, які переселилися із території проведення антитерористичної операції чи залишилися в зоні її проведення, розглянуто на засіданні Міжвідомчої комісії з питань охорони дитинства 27 лютого 2015 року

Міністерство як центральний орган виконавчої влади забезпечує взаємодію відповідних органів виконавчої влади Донецької та Луганської областей з іншими регіонами України, до яких вивозили дітей, вживає відповідних заходів щодо захисту дітей, переселених із зазначених територій, зокрема, дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей із сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Так, з метою удосконалення роботи щодо соціального захисту внутрішньо переміщених дітей Мінсоцполітики листом від 23.03.2016 № 4258/0/14-16/57 запровадило щомісячний моніторинг інформації із зазначеного питання.

Водночас Мінсоцполітики проводяться заходи щодо вдосконалення законодавства України з питань захисту дітей в умовах збройного конфлікту.

Зокрема, Законом України від 26.01.2016 „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення соціального захисту дітей та підтримки сімей з дітьми” від 26.01.2016 № 936-VIII, внесено ряд суттєвих змін з окресленого питання до Закону України „Про охорону дитинства” щодо заборони участі дітей у воєнних діях і збройних конфліктах і захисту від незаконного переміщення дітей, які перебувають у зоні воєнних дій і збройних конфліктів, та дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій і збройних конфліктів”.

Крім того, за ініціативи Мінсоцполітики Урядом прийнято й затверджено ряд рішень, що унормовують соціальний захист внутрішньо переміщених дітей, зокрема:

визначено механізм організації соціального захисту дітей, які залишилися без батьківського піклування, дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, із тимчасово окупованої території України та територіально-адміністративних одиниць України, в яких триває антитерористична операція (постанова Кабінету Міністрів України від 22.10.2014 № 624 „Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 року № 866”);

визначено механізм забезпечення діяльності прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, що перемістилися з тимчасово окупованої території України або району проведення антитерористичної операції, та виплати їм державної соціальної допомоги (постанова Кабінету Міністрів України від 04.06.2015 № 356);

урегульовано проблемні питання щодо взяття на облік дітей, які можуть бути усиновлені, місцем походження яких є тимчасово окупована територія або район проведення антитерористичної операції (постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 № 580);

спрощено порядок призначення і виплати державної допомоги на дітей, які перебувають під опікою, піклуванням, а саме передбачено виплату такої допомоги без довідки про аліменти (постанова Кабінету Міністрів України від 08.09.2015 № 688);

забезпечено права сімей, у яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування (прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу), на отримання субсидії (постанова Кабінету Міністрів України від 23.09.2015 № 752);

внесено зміни до Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік особи, яка переміщується з тимчасово окупованої території України, району проведення антитерористичної операції чи населеного пункту, розташованого на лінії зіткнення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 509 (постанова Кабінету Міністрів України від 26.08.2015 № 636 „Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України”);

врегульовано механізм звернення за отриманням щомісячної адресної допомоги для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, деякими категоріями внутрішньо переміщених дітей (постанова Кабінету Міністрів України від 09.12.2015 № 1014).

Разом з тим Планом заходів з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.11.2015 № 1393-р, передбачено протягом 2016 року виконання, зокрема, таких завдань: розроблення нормативного акта щодо затвердження порядку надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів; розроблення методичних рекомендацій щодо особливостей захисту прав дітей в умовах воєнних дій і збройних конфліктів; створення системи моніторингу дотримання прав дитини в умовах воєнного конфлікту; розроблення та запровадження дієвого механізму виявлення дітей, які беруть безпосередню участь у воєнних діях чи збройних конфліктах.